

Nr 282

Av herrar **Wedén** och **Hedlund**, *angående vuxenutbildningen.*

(Lika lydande med motion nr 215 i Första kammaren)

En rad betydelsefulla beslut har under senare år fattats i syfte att bättre tillgodose utbildningssamhällets krav på de ungas utbildning. Den utveckling som ägt rum i vårt land är ej unik. I en nyligen avgiven rapport från OECD anses det att det i så gott som hela Europa sedan 1950 har inträffat en verklig »utbildningsexplosion». Antalet akademiker och andra frivilliga studerande har fördubblats sedan 1950 och kommer säkert att fördubblas en gång till före 1980.

Utbildningsfrekvensen skiftar våldsamt mellan länderna men även mellan olika socialgrupper inom länderna. En grundprincip tycks vara: ju högre välstånd desto högre utbildningsstandard. I USA studerade 1960 närmare 70 % av ungdomarna mellan 15 och 19 år, i Portugal knappt 17 %. Än kraftigare är variationerna mellan socialgruppernas skolintensitet.

I vårt land har som bekant angetts i riksdagsbeslut målsättningen ca 50 % av en årskull 16-åringar i gymnasium och fackskola 1970. Dessutom beräknar skolöverstyrelsen i likhet med yrkesutbildningsberedningen att ca 35 % av 16-åringarna år 1970 skall ges plats i yrkesskolan. Samhällets totala insatser för utbildningsväsendet inom SÖ:s område har ökat med ca 40 % under den senaste femårsperioden, och dess totala utbildningskostnader beräknas 1968/69 bli i genomsnitt 5 200 kr. per elev (1966/67 års penningvärde).

Det är dock inte bara antalet elever som ökat, kunskapsmassan har vuxit så att dagens elever får eller måste lära sig betydligt mer i skolan än vad föräldragenerationen behövde. Men de förändrade och utvidgade kunskapskrav som den dynamiska samhällsutvecklingen ställer på den enskilde träffar givetvis också tidigare generationer. Vad gäller de vuxnas utbildning nödgas man konstatera att den inte är tillfredsställande ordnad. Samhällets insatser har hittills varit otillräckliga. Utbildningsmöjligheter saknas i stor utsträckning och studiefinansieringsfrågan är otillfredsställande ordnad.

Det är i högsta grad märkligt och speciellt från de vuxenstuderandes synpunkt beklagligt att regeringen underlåtit att tillsätta den föreslagna parlamentariska utredningen av vuxenutbildningsfrågan. Den har därmed frångått en praxis som varit gällande de senaste decennierna i fråga om stora skolfrågor. Det är ofrånkomligt att samhället redan nu är tvingat att skaffa sig den nödvändiga överblicken och det fasta greppet om hela problematiken. Ett karakteristiskt drag har bl. a. varit en

bristande insikt om betydelsen av korrespondensundervisningen och de därtill anknutna självstudierna. Frågan om de brevstuderandes finansiering av studierna borde långt tidigare upptagits till positiv behandling.

Man har från regeringshåll vid flera tillfällen medgivit att nästa stora utbildningsreform skulle komma att gälla vuxenutbildningen. Vi kan inte anse att detta löfte uppfylldes i och med 1967 års regeringsförslag och beslut.

Vi vill som motivering för vuxenutbildningens utbyggnad särskilt hänvisa till följande fem huvudskäl.

För det första bör vuxenutbildning och självstudier tillmätas en mycket stor betydelse därför att de i hög grad bidrar till personlighetsutvecklingen och ger möjlighet till bättre kontakt med kulturlivet och samhällsutvecklingen. Detta spörsmål beröres i en annan från vårt håll väckt motion.

Det är rättvisekravet. Många vuxna hindrades i sin ungdom från att få den skolning de hade förutsättningar att tillgodogöra sig. De bör i så stor utsträckning som möjligt få chans att kompensera detta. Ofta anförs att 80 % av de vuxna för närvarande endast har folkskola som formell bakgrund. Många har säkerligen kompletterat med nödvändig yrkesutbildning. Det är ändock realistiskt att tänka sig att ett stort antal vuxna får ett relativt försämrat läge på arbetsmarknaden i och med att allt fler årskullar med en mera grundlig och omfattande utbildning kommer med i konkurrensen. Kanske drabbar de här generationsskillnaderna i utbildningsstandard främst en viss grupp kvinnor. Vi avser då de som missgynnats av den hittillsvarande könsrollsfordelningen och inte skaffat sig den utbildning de en gång hade inom räckhåll. Många av dessa önskar nu förbättra sin utbildning med sikte på inträde i förvärvslivet och behöver därvid samhällets stöd och stimulans.

Det tredje skälet är att effektivitet i produktionen fordrar välutbildad arbetskraft. De negativa verkningarna av strukturrationaliseringar med åtföljande omställningsprocesser kan dämpas om den anställde är rätt rustad att möta dem. En relativt vid yrkesutbildning som grund för en följande specialisering torde svara bäst mot arbetsmarknadens skiftande krav. Utbildningsfaktorn torde i många fall vara en omständighet av likvärdig betydelse för produktionsökningen som faktorerna kapitalinvesteringar och teknisk utveckling.

Det fjärde skälet kan sägas vara en följd av det andra nämligen att alla — oavsett yrkeskategori — i allt högre utsträckning blir i behov av kontinuerlig fortbildning. Det är möjligt att detta i ökad utsträckning kommer att tillgodoses på arbetstid. Men därutöver krävs betydande insatser av samhället i form av kursverksamhet med uppgift att anpassa yrkeskunnandet efter den tekniska utvecklingen.

Vad beträffar det femte skälet så innebär en ökad vuxenutbildning nya möjligheter senare i livet för de »skoltrötta» elever som av olika anledningar mötte stora svårigheter under den reguljära skolgången. Bristande studietradition i hemmet kanske inverkade menligt på skolgången för en del av dem. Andra kanske inte fann sig till rätta i skolan på grund av pubertetsbetingade eller andra problem. Det är också berättigat att ställa frågan om den reguljära skolans pedagogik för närvarande innehåller så mycket av individualiserad undervisning att alla begåvningsstyper,

t. ex. de kreativa, får maximalt utbyte. Det är dessutom rimligt att tänka sig att allvarliga motgångar i den obligatoriska skolan i mindre grad upplevs som något livsavgörande av eleverna om en väl utbyggd vuxenundervisning finns. Vetskapen härom kan också verka i positiv riktning på samarbetet lärare—elev.

Parlamentariskt sammansatt utredning

Då regeringens proposition om vuxenutbildningen behandlades av riksdagen våren 1967 betonades från oppositionshåll ånyo kraftigt och konsekvent frånvaron i förslaget av ett samlat och energiskt grepp på hela vuxenutbildningsproblemet. Bakgrunden till förslaget var som bekant resultatet av flera olika utredningar, främst då gymnasieutredningen och yrkesutbildningsberedningen, och det bör påpekas att dessa krävde en samordning beträffande vuxenutbildningens organisation som ännu saknas. Det är en stor brist att en enda utredning ännu ej fått uppdraget att dels företaga en grundlig och systematisk översyn av redan etablerad vuxenundervisning och de studiemöjligheter som därmed står till buds för de vuxenstuderande och dels kartlägga de skiftande studiesociala villkor som nu gäller för de vuxna. Ett sådant utredningsarbete bör bl. a. bygga på det principbetänkande som yrkesutbildningsberedningen har avlämnat. Kunskaperna om de vuxenstuderandes speciella situation, utbildningsbakgrund, studieförutsättning och syfte med studierna är klart otillräckliga. Utbildnings- och arbetsmarknadsmyndigheterna har bristande kännedom om den omfattande vuxenutbildningsverksamhet som ligger utanför den av samhället bedrivna och understödda. Det kan här vara fråga om t. ex. företags, organisationers eller särskilda myndigheters åtgärder för att främja fortbildningen för en speciell kategori människor.

Den av oss tidigare förordare *parlamentariskt sammansatta kommittén* är således fortfarande i högsta grad aktuell och enligt vår mening nödvändig för det fortsatta planeringsarbetet inom vuxenutbildningen. En avsevärd utbyggnad av vuxenutbildningen borde framstå som en av de stora utbildningsreformerna vid sidan av de efter kriget genomförda.

Med tanke på arbetsuppgifterna för den parlamentariska kommittén — vilka vi ämnar att närmare gå in på senare — står mycket att vinna i fråga om sakkunskap och erfarenhet, om denna får en sammansättning med inslag utom från statsmakterna även av representanter för några av näringslivets olika branschorgan och organisationsväsendet. Dessa är huvudmän för en ofta omfattande vuxenutbildning. Det finns anledning att påpeka att LO disponerar över 2 kurscentra och en folkhögskola och att TCO likaledes förfogar över 2 kurscentra, där verksamheten bedrivs dels i form av studiecirklar och dels i form av internatkurser. Sistnämnda organisation arrangerar kurser för uppskattningsvis 150 000 personer per år. Att man på många håll inom näringslivet och dess organisationer bedriver en systematisk och vidsträckt utbildningsverksamhet är också väl bekant. Man torde allmänt ha insett att det är alldeles nödvändigt för företagen att kontinuerligt fort- och vidareutbilda sin personalkader om konkurrensförmåga och hög produktivitet skall

vidmakthållas. Enligt en forskargrupp vid Göteborgs universitet går grovt räknat mellan 0,2 och 2 % av företagens omsättning till utbildningskontot. Uppskattningsvis 100 000 av industrins drygt 350 000 tjänstemän beräknas varje år genomgå någon form av utbildning.

Vi vill sålunda hävda att en allsidigt sammansatt utredning är bäst lämpad att belysa de väsentliga områden av vuxenutbildningen som återfinns inom t. ex. studieförbundens, korrespondensinstitutens, industrins, hantverkets och servicenäringarnas studieverksamhet. Med en utredning av ovan angiven sammansättning ökar utsikterna att få en överblick av möjligheterna till samordning mellan dels arbetsmarknadspolitiskt motiverad och övrig vuxenutbildning och dels de skiftande former av studiesocialt stöd som nu är aktuella för den vuxenstuderande.

Statsutskottets och riksdagens majoritet har hittills avslagit kraven på en ny utredning med den motiveringen att fortsatt utredningsarbete skulle hämma genomförandet av redan beslutade reformer. Detta synes oss vara ett svepskäl. I statsutskottets utlåtande nr 117 år 1967 anses det: »Mot bakgrund av utskottets uppfattning att krafterna nu närmast bör koncentreras på den föreslagna reformens genomförande och med hänsyn till den tidsutdräkt, som en ny utredning innebär, kan utskottet inte finna det motiverat att riksdagen . . . anhåller om en översyn av hela vuxenutbildningsområdet genom en parlamentariskt sammansatt kommitté.» Dock intog utskottet i sitt utlåtande en ambivalent hållning. Man menade också att myndigheter och organ som har att verka för reformens genomförande bör ha uppmärksamheten riktad framåt mot en ytterligare utveckling av vuxenutbildningen.

Självfallet anser vi att en ny utredning skall arbeta vidare på den utstakade vägen. Den skall föreslå och förbereda den rad av reformer som bör komma inom en snar framtid samt komma med förslag som kan komplettera och förbättra de senast genomförda reformerna. Vi kan inte i något avseende dela de farhågor utskottet ger uttryck för.

Kommitténs arbetsuppgifter

Som förut antytts är de arbetsuppgifter den nya utredningen bör få mycket vittomfattande. Den bör ta upp frågan om eventuell särskild lärarutbildning för vuxenundervisningens behov. Någon sådan existerar ej för närvarande trots att många av de lärarkandidater som nu utbildas senare kommer att knytas till den lokala vuxenutbildningen. Den bör ge förslag till åtgärder som kan undanröja bristen på adekvata pedagogiska hjälpmedel inom vuxenundervisningen. I stor utsträckning används nu läroböcker avsedda för ungdomsundervisningen och dess målsättning.

Det torde fortfarande finnas möjligheter att utnyttja befintliga skollokaler på tider då dessa ej disponeras för sitt huvudändamål. Därigenom skulle på ett ändamålsenligt sätt delar av vuxenutbildningens lokalbehov tillgodoses.

Vid planeringen av framtida skollokaler bör skolmyndigheterna beakta den ökade vuxenutbildningens lokalbehov.

Frågan om vilka förkunskaper som skall krävas för rätten att studera och tenta vid universitet måste uppmärksammas.

För rätt till inträde i lokal vuxenutbildning uppställs för närvarande kravet att sökanden skall vara behörig för studier i vald ämneskurs och ha ett klart angivet studiemål. Dessutom skall studierna vara av betydelse för den studerandes yrkesverksamhet eller yrkesval. Statsutskottet har dock med rätt ansett att kravet på klart angivet studiemål ej får tolkas alltför bokstavligt.

Kommittén får självfallet ej heller bortse från vuxenpedagogikens behov av ett energiskt forsknings- och utvecklingsarbete. Men vi konstaterar med tillfredsställelse att våra tidigare påståtningar i den frågan numera fått ett visst resultat. En utredning, som särskilt tillsatts för att pröva frågan om samverkan mellan de pedagogiska institutionerna vid lärarhögskolorna och universiteten, skall även beakta vuxenpedagogikens speciella problem.

Men som vi tidigare motionsvägen förordat är det angeläget att en ny utredning koncentrerar sin uppmärksamhet på en del huvudfrågor för att det nödvändiga underlaget för en helhetssyn på hela vuxenutbildningen skall erhållas. De detaljfrågor som tidigare tagits upp i detta kapitel kan därvid med fördel inkluderas i de större sammanhangen.

Den rikt varierade utbildningsverksamhet som myndigheter, företag och organisationer bedriver hör till de angelägna frågor som omgående bör penetreras.

Den interna *företagsutbildningen* är vid jämförelse med de övriga verksamheterna missgynnad i ekonomiskt avseende. Denna utbildning, som är arbetsmarknadspolitiskt motiverad, tas upp närmare i separata motioner. Det kan dock noteras att departementschefen även i år har avslagit arbetsmarknadsstyrelsens förslag till statligt stöd åt företagsutbildningen. Ett bidrag med 3 kr. per elev och närvarotimme var äskat.

Andra huvuduppgifter för utredningen blir givetvis också att klarlägga möjligheterna att använda etermedia i vuxenutbildningens tjänst och att inrätta ett *Radio-TV-korrespondensuniversitet*. Även detta problemkomplex tas upp till utförlig behandling i separata motioner. Detaljerade förslag framläggs där som alternativ att övervägas i det framtida utredningsarbetet.

En inte ringa del av självstudierna äger rum under sommarmånaderna, då enligt gammal praxis flertalet av våra officiella undervisningsinstitutioner ej är i arbete. För många människor framstår självstudier ej som en börda utan som en stimulans, och möjligheter att bedriva dem även under semestertid ser man som en fördel. Från samhällets sida bör man tillmötesgå önskemål från de vuxenstuderande genom att samhällseliga insatser i form av kurser, lokaler m. m. står till förfogande i viss utsträckning även under sommarmånaderna.

Önskemålet om en stor reform av det *studiesociala stödet* till de vuxenstuderande kvarstår med oförändrad styrka. Framför allt saknas en grundläggande genomgång av de vuxenstuderandes studiesociala villkor. Den skulle kunna ge upphov till ett bidragssystem av större enhetlighet än vad som för närvarande är fallet.

Den studerande vid gymnasiala skolor och vid särskilda läroanstalter för vuxna kan nu erhålla stöd genom *studiehjälpssystemet*. Har studierna påbörjats efter fyllda 21 år utgår förhöjt studiebidrag. *Studiemedelssystemet* är avsett för stude-

rande vid de postgymnasiala utbildningsanstalterna. Personer över 40 år är dock utestängda från denna hjälp såvida inte särskilda skäl föreligger. En tredje form av studiestöd utgör de utbildningsbidrag som utgår till vuxenstuderande som genomgår om- eller uppskolning i AMS:s eller SÖ:s regi.

Dessa olika grupper av vuxenstuderande erhåller alltså stöd från samhällets sida i ganska skiftande utsträckning. Detta medför svåra gränsdragningsproblem och väcker ett behov av en omsorgsfull avvägning när det gäller att skapa förutsättningar för den önskade utbildningen utan att använda regler som betraktas som mindre rättvisa. Här möter alltså spörsmål som utredningen bör ägna stor uppmärksamhet.

Även behandlingen av dem som ägnar sig åt deltidsstudier bör därvid uppmärksammas. Dessa behandlas för närvarande relativt snävt. Utredningen bör också uppmärksamma den grad av hänsyn som bör tas till vederbörandes egen inkomst samt frågan om därvid även makes resp. makas inkomst bör beaktas.

Korrespondensstuderande

De korrespondensstuderande är i studiesocialt hänseende ännu kraftigt missgynnade. Ofta tvingas de göra stora uppoffringar för att fullgöra sina studier. De har, förutom för själva brevkurserna, kostnader för deltagande i preparandkurser och för avläggande av tentamina. De faller utanför de former av studiesocialt stöd som tidigare berörts. Kostnader på mellan lågt räknat 3 000 och 4 000 kr. torde vara vanliga för att nå fram till studentexamensnivån. Enligt vår mening bör på sikt *all* målinriktad korrespondensundervisning göras kostnadsfri för eleverna i den mån det uppsatta studiemålet nås.

Den målinriktade brevkoleundervisningen — som äger rum på förgymnasial och gymnasial nivå — anser vi bör göras kostnadsfri redan nu för eleverna i den mån studiemålet nås. Dessa studier medför jämfört med den skolundervisning som eljest skulle erfordras betydande besparingar för det allmänna. Dessutom talar välgående rättvieskäl för ovanstående förslag. Praktiskt kan saken ordnas antingen så att samhället utbetalar stipendier motsvarande de reella kostnaderna efter godkända tentamina i enskilda ämnen eller så att korrespondensinstitutet får rekvirera medel från staten allteftersom eleverna fullgör vissa kursmoment. Institutet betalar därefter tillbaka de kursavgifter som i förväg erlagts av eleverna.

Det måste tilläggas att den ovan föreslagna reformen gäller brevkolestuderande som *inte* vinner inträde vid vuxenskolan i Norrköping och får sina studier betalda där. Som bekant fick genom beslut förra året 1 000 studerande denna möjlighet. Antalet föreslås av departementschefen bli höjt till 1 250 nästa budgetår. Dessa betalar staten studiekostnaderna för även i de fall studierna inte leder fram till tentamina. Den effekten får inte vårt förslag, som emellertid innebär ersättning för ett väsentligt större antal elever. Hermods/NKI uppger att man för närvarande har inte mindre än 8 000 elever registrerade som läser kurser på dessa nivåer.

Rättvieshänsyn talar också för att korrespondensskoleleverna befrias från de

kostnader som orsakas av examination och deltagande i de preparandkurser som instituten anordnar för sina elever i samband med examinationen. De bör också komma i åtnjutande av samma studiesociala stöd som eleverna vid de statliga vuxenskolorna får i samband med perioderna.

Riksrekryterande vuxenutbildningscentrum

I vårt land finns för närvarande två riksrekryterande vuxenutbildningsskolor. De är belägna i Norrköping och Härnösand. Ett tredje riksrekryterande vuxenutbildningscentrum skulle möjliggöra större valfrihet för de vuxenstuderande. Kommer detta till stånd borde det vara möjligt att där studera på såväl förmiddags- och eftermiddags- som kvällstid samt på vardagar och under veckoslut.

För placering i Stockholm av detta centrum talar en rad skäl. Det skulle kunna fungera som ett lämpligt forskningsfält av vuxenpedagogiska frågor för Stockholms universitets pedagogiska institution och lärarhögskolan i Stockholm, där nya metoder kunde arbetas fram och prövas och metodik för vuxenundervisningen kunde utvecklas. Elevunderlaget skulle bli mycket stort. Redan befintliga skolbyggnader i Stockholms innerstad skulle kunna utnyttjas. Nybyggnation skulle således inte krävas i någon större utsträckning. En utredning bör dock närmare ta ställning till lokaliseringsfrågan.

Vuxenutbildningens organisation

Genom det beslut som togs i våras är kommunerna huvudman för den lokalt anordnade vuxenutbildningen. Statsbidrag täcker till 100 % kostnaderna för lärare och skollledning. Även om kommunernas aktivitet tilltager — SÖ räknar med en höjning av ca 7 000 elever nästa budgetår — finns anledning att understryka det ansvar kommunerna bör ikläda sig när det gäller främjandet av vuxenutbildningen. Den nuvarande *skollagens andra paragraf* innehåller en bestämmelse om att kommunerna är skyldiga att på olika sätt sörja för undervisningen av barn och ungdom. Införandet av en liknande bestämmelse som anger att denna skyldighet också omfattar uppgiften att främja utbildningen av de vuxna skulle därför innebära en delvis ny principiell syn på förhållandet kommun-vuxenutbildningen och ytterligare markera sambandet mellan dem.

Men i och med att kommunernas åtaganden på det här området ökar aktualiseras också behovet av stadga i verksamheten och samordning mellan alla olika anordnare av vuxenutbildning. Detta underströks också i proposition nr 85. En sådan samordning bör då äga rum i organiserade former. Vi anser att särskilda vuxenutbildningsråd (kommunal nivå) och vuxenutbildningsnämnder (länsplanet), upprättade av och underställda skolstyrelser och länskolnämnder, skulle utgöra efter relativt fria former arbetande organ och bäst lämpade att ombesörja det önskade samarbetet. De skulle avlasta mycket arbete från skolstyrelser och nämnder, kunna bedriva en mer aktiv och utåtriktad verksamhet men i formellt hänseende ha utslutande en rådgivande funktion.

Vi förordar inrättandet av dem samtidigt som vi pekar på möjligheterna att även på rikspanet effektivisera och samordna vuxenutbildningens administration. Inom skolöverstyrelsen finns f. n. särskilda byråer dels för folkbildningen och dels för omskolningsverksamheten. För den målinriktade vuxenutbildningen borde en särskild byrå inrättas, varefter dessa byråer sedan kunde sammanföras till en särskild avdelning som skulle handlägga samtliga frågor rörande vuxenutbildningen.

Bestämmelser om kurs- och gruppstorlek

Slutligen vill vi ånyo påpeka att departementschefen inte följde gymnasieutredningens och yrkesutbildningsberedningens rekommendationer att fastställa ett minimiantal av 8 elever för att ämneskurs kulle kunna anordnas. Med hänsyn till att svårigheter torde föreligga särskilt på mindre orter att få till stånd större grupper föreslår vi att en sänkning från 12 till 8 av detta minimiantal genom dispens kan möjliggöras. Maximiantalet bör likaledes sänkas från 35 till 30. Härigenom underlättas en större individualisering av undervisningen.

I särskild motion göres hemställan om studiesocialt stöd till korrespondens-studerande.

Med hänvisning till vad i motionen anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte besluta

- I. att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en samlad översyn av hela vuxenutbildningsområdet genom en parlamentariskt sammansatt kommitté, vari även skall ingå representanter för näringsliv och organisationsväsende, varvid särskild uppmärksamhet bör ägnas
 - a) av företag, organisationer och myndigheter m. fl. bedriven vuxenutbildning,
 - b) det fria folkbildningsarbetet och dess relation till den målinriktade vuxenutbildningen,
 - c) radio-TV:s verksamhet för vuxenutbildningen,
 - d) korrespondensundervisningens möjligheter att komplettera annan vuxenutbildning och samordnas med denna,
 - e) de vuxenstuderandes speciella studiesituation med hänsyn till deras förkunskaper och studieförutsättningar m. m. samt
 - f) frågan om införande av ett rättvist studiesocialt stöd åt de vuxenstuderande;
- II. att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag
 - 1) att i varje kommun och län skall finnas vuxenutbildningsråd och vuxenutbildningsnämnder, upprättade av och underställda skolstyrelse respektive länskolnämnd, varvid sammansättning och uppgifter fastställs med beaktande av de förslag yrkesutbildningsberedningen framlagt,

2) att minimiantalet 12 aktiva studerande för att få anordna ämneskurs med hänsyn till glesbygdernas förhållanden kan genom dispens av Kungl. Maj:t eller myndighet Kungl. Maj:t förordnar sänkas liksom antalet 35 aktiva studerande för delning av ämnesgrupp,

3) att undervisningen vid ifrågavarande preparandkurser för real- eller studentexamen i princip skall vara kostnadsfri,

4) att privatistens examination skall vara kostnadsfri samt begära att Kungl. Maj:t utfärdar föreskrifter härom,

5) att vid förgymnasial och gymnasial utbildning de korrespondesstuderande — i den mån de ej antas vid de statliga vuxenskolorna — bör beredas kostnadsfri undervisning enligt i motionen angivna riktlinjer.

Stockholm den 24 januari 1968

Sven Wedén (fp)

Gunnar Hedlund (cp)
